

V. TOLDALEK.

A' Tek. Thurócz Vármegyében lévő F. Stubnyai meleg Fördővizről való Tudósítás.

Meg érdemlik, sőt szükségesek is, hogy az olyan fürdő vizek, mellyek az emberi nyavalyák ellen hasznosak, a' közönségnek tudtára adatassanak. Illyen a' többiek közül egy a' természetnek leg nagyobb ajándéka Tek. Nem. Thúrócz Vármegyében lévő F. Stubnyai meleg Fördő. Ezen áldott viz a' föld alól buzog fel olly melegen, hogy a' fürdőknek ki eresztése után újra való meg telésekor nem is lehet mind addig bennek fürödni, mig illendően meg nem hivülnek, hanem mivel itten az Uraságok számára három gyönyörűségesen el készitetett fürdők vagynak, olly módon rendelik a' ki eresztést, hogy a' kis fürdő mindig fel marad, mellyben igen sokan fürödhetnek, és kedvekre tsónakázhatnak a' fürdőkben szokásban lévő tsónakon. Ezen három Uraság fürdőjén kívül még vagynak három fürdők, egy olly meleg, mellyet Czigányfürdőknek hivnak, hogy abban fürödni nem lehet, hanem tsak lábaikat szokták fürösztetni, mellytől az egész test bővizzadásban szokott jönni; két fürdőjük pedig a' szegény embereknek mindjárt a' Czigányfürdő mellett vagyon rendelve.

Ezen áldott adományával a' Természetnek az irigységig adakozó módon bánik Nem. Kir. Kör-möcz Bánya Várossa, mellynek birtoka, mindennek pénz nélkül adja gyógyító áldott fürdőjét, 24 betsületes szobákból 's egynéhány konyhákból álló nagy kő épületeket tétetett a' betegeknek lehető alkalmas elfogadásokra, két emeletre, és olly jó móddal, hogy mind az alsó, mind a' felső szobákból, mind a' három Uraság fürdőjébe lehet menni, egy szobának ára 24 órara 15 xr, konyha 6 kr. Traiteur vagy vendéglő betsületes vagyon, 45 krajtzarért jó ebédet ad, a' jó bornak 24 xr. az ára; egy szóval itten mindent lehet kapni konyhára valót. Közel egy mértföldnire vagyon Budisban igen kedves ízű savanyú víz, melly is a' vizelletet és hasat is hajtya, és a' fürdészel öfve kötve nagy hasznokat tesz, kevés pénzért minden nap böven lehet kapni friffet. A' fürdő vagyon nagy térségen közel falukhoz, 's mellette egy gyönyörűséges sétáló-anglus kert, rákkal, pifztrangel a' mellette le folyó víz bővölködik. — Ezen kívül a' fürdühöz 50 lépésnire vagyon két nagy vendégfogadó, hol sok szobák vannak, és a' vendegeket jó szível látják. Mosócz Városa ide egy óra, Körmötz három, Besztercze öt, útjai tsináltak. A' népe ezen T. N. Vármegyének tsinos, jó szívü, örömeft szolgál; az Uraság pedig különös jó szívü 's tellyes baratsággal.

Ezen áldot ferdőnek gyógyító nagy erejét már második esztendőben mind magamon, mind sokakon böven tapasztaltam. Orvos Lifsovinyi János Urnak 1772-ik esztendőben ezen vizről ki-

adott munkájában, mellyben előhoz már annakelőtte ki adott sok orvosoknak írásaik szerént, 's maga tapasztalásaiból ezen nyavalyákban leginkább javasolja. Köfzvényeseknek, Podagricusoknak, öfzve sugorodott, szélütött, 's elszáradt teteműeknek, kövel, vagy fővényel, máj és lép dagadásokkal kinlódóknak, rühösöknek, vagy a' kik egész testekben ki sebesednek, testekben száradni kezdenek, meg lövetteknek, vagy vágattaknak, afzszonyi fehér folyásokban, melly a' méhnek gyengeségétől származik, elgyengült öregeket meg frissíti, az elkopatott férfiuságot erőffitő erejével régi állapotjára vissza állítja, sőt a' testben lapangó nyavalyákat bizonyos veres kípattogzások által a' bőrre ki hajtya, 's mind addig kinntartya, míg a' nyavalyának materiája a' testből egészen kinem tisztul. Felől titolt Orvos a' Carlsbádi fürdővel ezen vizet öfzve hasonlítja; ezen fürdőnek semmi bűdös, vagy alkalmatlan szaga nintsen, és a' középső fürdő igen mérséklett melegségű.

En nagy nyavalyám után rhéumátismussal olly nagyon kinlottam négy éfztendeig, hogy legkisebb levegő is lefektetett, 's nagy kínokat okozott, sőt egyszer az agyvelőmre akadván, csak elnem bútsúztatott. A' múlt esztendőben két hétig itten fürdöttem, 's olly szerentsés voltam, hogy minden belső orvosság nélkül annyira meg szabadultam nyavalyámtól, hogy noha a' múlt télen a' legalkalmatlanabb nedves hideg időben is sokat utaztam, még is kevés bajomat érzettem; ugyan azért kész vagyok megjelenni itten mig élek, 's

lehet, minden esztendőben Juliusban, annyival is inkább, mivel itten testemnek egefféget, lelkemnek tsendefféget találok, és igazán lehet ezen fördőről mondani: Est hic aegris medicina, sanis recreatio. Én szemeimmel láttam néhány olly fajdalmakban lévő köszvényes betegeket, és az idén is, kik tehetlenek vóltak tagjaikkal, és négy ember hurzolta a' fördőben, tiz napok múlva már magok jártak örömmel, 's velem együtt áldották a' viznek gyógyító erejét.

Vagyon itten lakása egy Chirurgusnak is, a' ki utasítást szokott a' fördővel élőknek adni.

Ezen tsekély tudósítással akarok, sőt emberi köteleffégemnek tartom használni, a' felől kitett nyavalyában kinlódó betegeknek annyival is inkább, mivel nem is tudják, hol keressék gyógyulásokat. F. Stubnya a 15. Julii 1807.

Tóth Pápai János
Seb és Szem Orvos mk.

Tudományos Tudosítás.

Pesten, Nemzeti Könyvtáros Titt. Kiss István Urnál találendő leg újabb Könyvek.

Kisfaludi Sándor munkai, Himfi szerelmei két részre metzett képekkel, ékes borítékban, 2 részben, kötve 5 fl.

Kisfaludi Sándor munkái Régek a' Magyar előidőből, 3 részre metzett képekkel, ékes borítékba kötve 2 fl.

Flóra 3-ik kötet, Hierónak a' Szirakuzai

Királynak, és Artemira Herczeg Affzonymak történetei, két rézre metezett képekkel, ékes boricékba kötve 1 fl. 15 xr.

A' Jegyesek Kartágóban, vagy a' N. Scipio. Eredeti munka, és vitézi történet, készítette Gorové László, két rézre metezett képekkel, kötve 3 fl.

Az érdemes Kalmár hazai történeten épült eredeti darab, 5 felvonásokban, szerzette Gorové László, egy rézre metezett képpel, kötve 1 for. 6 xr.

Robertson Wilhelm Amerikai Historiája, fordította Tanárki János; kötve 3 for. 15 xr.

Némelly Görög és Római nagy Emberek élete Plutarkusból Tanárki János által, két rézre metezett képekkel, két kötetben, kötve 3 fl.

30 xr.

Alvina, ki adta Folnesits János Lajos, egy rézre metezett szép képpel. Kötve 1 fl. 15 xr.

Az önnön áldozat, egy érzékeny játék három felvonásban, fordította Benke József 1807. éft. Kötve 30 xr.

Magyar légy igaz Magyar, láss tovább, betsüld nyelvedet, 1807. éft. Kötve 20 xr.

Ünnepnapi Predikátziók, mellyeket a' Pesti Fő Plébánia templomában, élő nyelven mondott P. Alexovics Basilius, első Remete Sz. Pál Szerzetebéli Pap, 2-ik kiadás, kötve 2 fl. 45 xr.

Vasárnapi Predikátziók, mellyeket a' Pesti Plébánia fő templomában élő nyelven mondott P. Alexovics Basilius, nyári Rész, második kiadás, kötve 2 fl. 45 xr.

Vasárnapi Predikatziók, mellyeket élő nyelven mondott P. Blexovics Basilius, téli rész, 2-ik kiadás, 2 fl. 45 xr.

Kiss János egy egész ezstendei Vasárnapi, és innepnapi Evangéliomokra való Predikátziók. Kötve 3 fl. 51 xr.

Halotti 50 rövid Predikatziók, kiadta Kovács Sámuel Csakvári Refor. Predikátor. Kötve 1 fl. 40 xr.

Göböl Gáspár Ketskeméti Prédikátor és Esperest Keresztény nagy Katekizmusa. Kötve 18 xr.

Göböl Gáspár etc. Kis Katekizmusa, kötve 6 xr.

Adamus Horváth Quadratura Circuli cum Tabella compact 36 xr.

Relatio Caroli Generalissimi ad Majestatem Suam Sacratissimam, Imperatorem Franciscum I. Regem Hungariae Apostol. Budae die 5. Maji 1807. Kötve 36 xr.

Historia Juris Hungarici a' tempore S. Stephani I. Regis ad gloriose regnantem Franciscum I. per Paulum Hajnik J. U. Doctorem, Pars I. et II. Kötve 4 fl. 24 xr.

Mitterpacher Elementa Rei Rusticae 5 Partes. Kötve 5 fl. 30 xr.

Hiradás.

A' Pesti Mobiliák Fabrikájának Tulajdonosai Kerner és Vogel illendő tisztelettel jelentik, hogy ők a' vásárló Publicumnak nagyobb kön-

nyeségére nézve, most már Temesváron és Debreczenben is szép mobiliás tárakat állítottak fel. Temesváron a' Gábriel Károly Ur Házában, a' Fő Templom piacán, a' 7 Vál. Fejedelem tzierü Vendégfogadó mellett; Debreczenben pedig, a' Czeglédi útzában, a' Város Háza mellett, a' Kiss Orbán Ur házában; a' vásárokon kívül pedig Lestán Péter Kereskedő Urnál találtnak ezek a' mobiliák.

Ezen Fabrikáknak felállítói tellyes tehetségek szerént azon iparkodtak, hogy a' tisztelt Publicumnak magok eránt való bizodalmtát egész mértékben meg nyerhessék. Arra való nézve, a' fent említett mobiliás tárakat, és magok fabrikájokat is mindenféle szép mobiliákkal annyira fel ékesítették, hogy mindenek, a' kiknek azoknak vásárlásokra kedvek leszen, mind a' vásároltatandó szép és jó munkákkal, mind pedig azoknak árokkal tökéletesen meg fognak elégedni, mivel azokban ~~mindenkor~~ ~~vállogatott~~ Anglus és másféle Kanapékat, Páfosokat, Pirutzokat, az azokhoz tartozó karfzékekkel, mellyek atlasszal, selyem materiákkal, tzitz kartonnal, kazemirral, és bőrrel béboritva vannak, bővséggel találhatni.

Ennekfelette szép Secretáriusokat, író Comodokat, Toilletteket, Trimaux, Garderob és fejér öltöző tartó almáriomokat, asztalokat, nyoszolyákat, különbkülömbféle fából készült vizelő edény tartó almáriomotskákat, igen szép tükröket, lufztereket, ékes falra való villogó kövekkel rakott és arannyal bronzirozott falra való gyertyatartókat, 's több eféléket lehet nállok kapni. —

E' mellett asztalra való gyertyatartókkal, talpas és falonfüggő, különbkülömbféle betses fákból, és alabastrom kőből készült órákkal, Toilettekkel (dámaknak való öltöző asztalkákkal) útra való iskatolákkal, affzonyi ékeffégeket tartó, és játékhoz való ládatskákkal különbkülömbformájú, vagy alabastromból, vagy tündöklő üvegekből készült asztali készületekkel, virágtartó edényekkel, mindenféle betses fákból készült Fortepianosokkal, ágy-teritőkkel, kályha mellé és gyertya világ ellen való arnyéktartókkal, szép formájú szobák padolására való szőnyegekkel, egy szóval, mindenféle eszközökkel, mellyek a' szobáknak fel ékesítésekre még kivántatnak, bőven szolgálhatnak. Végtére valamint a' Pesti Fabrikában, úgy Temesváron is mindenkor olly alkalmas tapetzirozokat tartanak, a' kik a' szobáikat ki tapetzirozni, akaró Uraknak mindenkor készek lesznek szolgálni.

Utollyára ~~amely kitételek megvalósítására~~
 vezett Mobilis Fabrikájának Tulajdonosi, hogy
 űk minden hólnaphan a' leg szebb, 's a' leg jobb
 ízérésű Anglus és Frantzia Országi új talál-
 mányokkal fognak a' Magyar Publicumnak szol-
 gálni.
